

στήριζε και συμβούλευε το Μητροπολίτη να υποχωρήσει στους τυχοδιώχτες! Ποιό ήταν το ελάττωμα, θα το πω με δυό λόγια:

Ένα τρανός ρασοφόρος που τρέφεται στη Χάλη με ρούσικα ρούβλια, για να πουλήσει δουλειά στους τροφодότες του, τους βεβαίωσε λογαριάζοντας χωρίς τον ξενοδόχο πως ήταν εύκολο, αν ξεδεύονταν μερικά ρούβλια, να τους πωλήσει, τη Φανερωμένη. Είδη όμως πως θα την έπαιρνε πιο εύκολα από τα χέρια των Περαιμιτών, και συνευθέτη με τον «Ταχυδρόμο» και με τους τυχοδιώχτες που αναφέραμε, και τους έστειλε στην Πέραμο, κ' έκαμαν το κατάπτυστο έκεϊνο κίνημα. Έπειδή όμως ο ρούσικος δάχτυλος απελπίστηκε, τραβήχτηκε κ' έπαψε να δίνει ρούβλια. Οι τυχοδιώχτες άμα είδαν ότι βρέθηκαν στα κρύα του λουτρού, καταφύγανε με συμβουλή του πρωτοπαλληκαριού των στους Ίησουήτες, αφού έπεισαν το λαό πως γυρίζοντας στην Παπιστάνικη Έκκλησία, που την προστατεύουν όλες οι μεγάλες οι πρεσβείες της Πόλης, μπορούσαν πιο εύκολα να πάρουν τη Φανερωμένη. Έννοείται ότι στο κίνημα αυτό ξεδευτήκανε χιλιάδες λίρες. Άλλ' από την αρχή του κινήματος είχαν μιστώσει τον «Ταχυδρόμο» και δημοσίευε τα σαχλά τ' υπολήψεις και τους κανονισμούς των, γιατί μόνον της έφημερίδας αυτήνης ήταν γνωστή ή εύσυνειδησία. Και φυσικά από τα ρούβλια και τα είκοσφοραγκα έκεινα τη μερίδα του λέοντα την πήρε ο παστρικός ο «Ταχυδρόμος», κατά που λέν οι κακές οι γλώσσες κ' έχουμε κ' έμεις τόσους λόγους να τα πιστεύουμε.

Αυτή λοιπόν είναι η δύναμη που κινάει τα πουλημένα τ' ανθρωπάκια του Ταχυδρόμου, κ' έτσι εξηγείται γιατί τουλόγου τους σκυλιάζουν και λυσάζουν και δεν μπορούν να κλείσουν μάτι, μη κατορθώνοντας να πάρουν κι αυτοί μερτικό από τα χρήματα που παίρνουν οι μαλλιαροί, κ' έτσι εξηγείται και το τρυφερό έκείνο κόρτε, που έκαμαν τότε τελευταία με τέσ πέντε λίρες, που έβαλε στοίχημα ένας μαλλιαρός για το γράμμα του Πάλλη, και που τέσ πέντε έκείνες λίρες τέσ πήρε το Έθνικό φρενοκομείο, ενώ ο «Ταχυδρόμος» είχε την ιδέα πως, αν τέσ έπαιρνε τουλόγου του, θα πιασαν τον ίδιο τόπο.

Πόλη 15 του Απρίλη 1907

ΧΡΙΣΤΟΣ ΦΕΓΓΑΡΑΣ

ΦΑΝΤΑΣΜΕΝΗ

Στόν όμο παίρνει το σταμνί
και για νερό πηγαίνει,
κυπαρισσένια και λιγνή,
γοργή χαριτωμένη.

Είταν καθάρια τα νερά,
και σκύβοντας να πάρει
μέσα μ' ακράτητο θωρά
τά κάλλη της καμάρι.

Και λέει «Τί κούμα 'ναι βαρύ
»τέτιο λαιμό κρουστάλλι
»του Γιάννη έδω νάν τα χερει
»ή χωριανή ή άγκάλη».

Κακός βοριάς φυσσομανά....
»Αχ νά με τόσο νάζι
τήρα το Χάρο που περνά
και σε γλυκοματιάζει.

»Αχνή σε λίγο και χλωμή
στο στρώμα παραδέρνεις
και το καμαρωτό κορμί
στην άγκαλιά του γέρνεις.

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΧΩΡΙΑΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ (*)

Ζ'.

Πευκοβούνι 5 του Τριγητή.

Βρέχει σήμερα. Τα ξημερώματα που άνοιξα την ξάπορτα, όλα τριγύρω, και τα κοκκώρια πρώτα πρώτα, μηνούσαν βροχή. Ο οδρανός μονιτός, ή θάλασσα αλαφρόκατασραμένη και κατά το μέρος του πουνέντη βαριά κι δλόμυρα τα σύγνεφα. Οι άμορφες χωριατοπούδες, οι β ά ζ ε ε, άνεβασμένες στα λιανωτά καταγινόντουσαν όλες νάν τα σαρώνουν με θυμάρια και να φράζονε μ' άσπρόχρωμα τις χαράμαδες. Κι όλες κοιτάζανε κατά τον πουνέντη, φοβισμένες.

— Νά, το μπουρούνι, έρχεται, ζυγώνει.

Εύνησα και τους δικούς μου.

— Στο λιανωτό γλήγορα και τις σκούπες! Θα έχουμε βροχή και δυνατή μάμστα!

Καταχαρήκανε. Θα έχουμε λοιπόν και βροχή; Νά,

*) Κοίταξε φύλλα 256 και 257.

δ,τι λαχταρούσαμε. Να δούμε και λίγο χειμώνα στο πευκοβούνι μας. Να βρέχει και μεις μέσ' από τ' ελάμια να καμαρώνουμε τη θάλασσα και τα πεύκα να βρέχονται, τα κάτασπρα χωριατόσπικα να λούζονται με δροσιά και τα βρεμένα χορτάκια να μουσκοβολούνε. Να ζούσαμε κ' ένα χειμώνα δώ! Μά να που δ χειμώνας μ'ς έρχεται στο κατκαλόκαιρο! Κι όλοι μας χαρούμενοι.

Έμεινε όμως άσκούπιστο το λιανωτό και το μπουρίνι ξέσπασε. Μπουρίνι μαριασμένο, με άνεμοβουή τρομερή, με μπουμπουνιητό κι άστροπελένια, με νεροποντή αλογάριστη. Όλοι στα παράθυρα, μέσ' από τ' ελάμια, μα σε λίγο κλείσαμε τα παραθυρόφυλλα κα σταυροκόπημα. Θεούλη μου, τί είναι τοίτο! Κατακλυσμός. Τα νερά άρχινήσανε να μπαίνουν από τις χαράμαδες των παραθυριών και της πόρτας. Σε λίγο να σου και το λιανωτό έτρεχε σά νάτονε το σπιτι ξεσκέπαστο. Μωρέ, θα πνιγούμε!

— Ανάψτε το καντήλι!... Βάλτε και λίγο λιβάνι στο θυμιατό!

— Καλά! Μ' άνοιχτε και τις άμπρέλλες. Έλάτε δώ να βγάλουμε και το νερό!

Κ' ή νεροποντή δέξω όσο πήγαινε και δυνάμωνε και τ' άστροπελένια πέφτανε άπανατά.

— Ανάψτε τη λάμπα! Ξοικεινάσε και δέ βίε- πόμαστε!

— Ο Σολωμός μου! Μωρέ σκυλιά, ο Σολωμός μου πνίγεται!... Πνίγεται κι ο Παλαμής!... Ο Έρμονας δεν έχει ανάγκη καλοταξιδεύει στα νερά με την «Αργώ» του!....

Τα βιβλία στα εράφια κολυμπούσανε στο νερό τα ψωμιά κι δ,τι άλλο βρισκότανε σ' αυτά, πάει, μούσκενε, χανότανε. Κ' ή νεροποντή ξοκολοθυούσε, σε λίγο και με χελάζει. Σπιτάκι μας στην Αθήνα, καλό μας σπιτάκι, να που κι από το Πευκοβούνι σε θυμούμαστε. Σπιτάκι με τα κεραμίδια σου και με τις καλαμπασωμένες πόρτες σου, που δεν μπαίνουνε μέσα τα νερά και που κι ο κόσμος σά χελάει δέξω, σ' μ'ς διαφεντεύεις φιλόστοργα. Καλή σου όρα, σπιτάκι μου πενιτικό.

....Νύχτα τώρα και ψιλοβρέχει ακόμα δέξω. Κ' ένα κρύο διαολέμενο. Κ' έχουμε την τρομάρα μη δυναμώσει τα μεσάνυχτα ή βροχή και μ'ς πνίξει. Στο καλό για κυρός! Μερικά πράματα που τα πλάθεις άμορφα και που άμορφα τα φαντάζεσαι, πέσει να μην τα βλέπεις από κοντά γιατί χάνουν την άμορφιά τους. Φαίνεται κάτι τέτιο θάνα κι δ χειμώ-

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ

Για να είναι και τώρα δουλειά της, δ Αντρέας, άντις να τα πετάξει, της έστειλε να τα ξεδιπλώσει άφτη και να τα στρώσει. Τα πότε μαβιά, πότε κόκκινα χαρτάκια πολύ τη διασκεδάσανε. Μαζύ, στον πλίκιο μέσα, μέσα τη μέρα, προσεχτικά, να μην τζαλακωθεί, της γλιστρούσε και το φύλλο του ξεφυλλιστού καλάνταριού που κρεμότανε στον τοίχο τής κάμερης της, γιατί στην κάμαρα της Κατινούλας άνέβαινε, όχι μόνο τα μεσάνυχτα, κ' και το πρωί, πρωτοΰ δ' ή πρόσωπο κανενός, νάερίση, άνοιγοντας το φεγγίτη και σφαλώνοντας την πόρτα. Έτρεχε άλλη μια τάπόγεμα, να σφαλοξή το φεγγίτη, νάνοίξη την πόρτα της, για να βρίζεται τάχα σε παντοτινή συγκοινωνία τάπάνω το πάτωμα με τα κάτω. Τα κινήματά του ήσυχα και φυσικά. Πήγαινε δηλαδή με

(. Η αρχή του στο 228 φύλλο.

τον άπλό σκοπό, τάπόγεμα, να δώσει στην κάμαρα λίγη ζωή, το πρωί, να σημειώσει τη μερομηνία, τον καιρό που περνά και που πρέπει να περάσει άκόμη καλά όπως και τώρα. Έξαι δέ μιν ήματα πάντα, που γράφει και στον Όμηρο. Μέρες, μέρες πολλές για την Κατινούλα, του μηνούτε το χαρτάκι το κρεμαστό. Με την πρωτοχρονιά που σίμωνε, ψίλαινε το καλαντάρι. Αχ! έτσι νάρχιση και το άκόλουθο, να το βλέπη χοντρό χοντρό στην αρχή, να το παίρνει ένα ένα, κάθε μέρα, τα γελαστά του τα φύλλα.

Η Κατινούλα διάβαζε τα γράμματα του Αντρέα κι άπορούσε. Άπορούσε με τους πλίκους, με τις στάμπες, μ' όσα φρόντιζε να βρή να της χάριση με κάθε ταχυδρομείο. Μα το περισσότερο άπορούσε με τα γράμματα, με την καλλιγραφία τους, με το μακρος τους. Ο Αντρέας της είχε γράψει ταχτικά και αφού χειρουργήθηκε στο Μπ..., της έγραψε και στο νοσοκομείο του Παρισιού, τη βδομάδα που έμεινε. Τέτοια γράμματα όμως, ποτέ της δεν το φαντάστηκε πως ύπόρχονε και μάλιστα πως του λόγου της, ή Κατινούλα το χωριατόπουλο της Κερμαρίας, μπορούσε ποτέ της να τα χαρή. Συχνά, όταν έβλεπε άλλότες τον Αντρέα να βιάζεται στην άλληλη γραφία του, σάστιζε με τη γληγοράδα του χεριού

του, και πως τα κατάστρωνε μάνι μάνι, παίρνοντας μια κόλλα κατόπι από την άλλη. Έτρεχε κ' έτρεχε ή πέννα. Στο χάσου κιάλας τί δυσκολία που είναι σε κάθε τόπο το γράψιμο για το λαό, τί κατόρθωμα σάν το καταφέρη και κάμη γράμμα, όπως λέει! Με τον ίδιο κόπο θα σκυλίζανε την πέτρα, θα χαράζανε τα ψ. φ. ζ. στους πρώτους αιώνας που βαλθήκανε στην άκαταπιαστη δουλειά, για να κάμουνε μια έπιγραφή! Και να σου έξαφνα που ή δουλειά γινότανε για το χατίρι της. Άφτό της έδωσε πολύ θάρρος και συναμα στο νού της γεννήθηκε δ λογισμός, πως έτσι ήζ γράφει, έτσι θα φροντίζη, έτσι θα παθαίνεται κ' ένας που αγαπά, που αγαπά έχιμαθής από αγαπή, έχι από έρωτα, κ' — πως να το ξεδιαλίση; καλὰ καλὰ δέν ήξερε — να ένας φίλος που αγαπά ένα φίλο, μια φιληνάδα που αγαπά μια φιληνάδα της, ή μια φιληνάδα ένα φίλο, ή ένας φίλος μια φιληνάδα, ή ο πατέρας το παιδί του, ή την άδερφή ή άδερφό, πές το πιά όπως θέλεις, τ' άμπέρδεβε, σε τί τα πολλά λόγια; νέντα σκέττα, νά, έτσι θα γραφή ένας που αγαπά και που ο φίλος του, ή φιληνάδα του, το παιδί του, ή άδερφή του, ή όποιος κι αν είναι, κατάντησε ή έννοια του ή μοναδική, το πλάσμα το μοναδικό του, έπειδή τόχου-

νας στο Πευκοβοῦνι. Πρέπει να τον φαντάζεται μοναχά κανείς και να μην τον βλέπει.

Σβήνω το κερί μου να κοιμηθῶ. "Α δυναμόσει το νερό τη νύχτα και πνιγῶ, καλή ἀντάμωση στον ἄλλο κόσμο.

Η'.

Πευκοβοῦνι, 18 του Τριμηνη.

Χτες βράδι πέρασε γάμος ἀπὸ τὸ χωριό. Πήραν τὴ νύφη ἀπὸ τὰ κοντινὰ χωριὰ καὶ τὴν πηγαίνανε πάνω στὸ μοναστήρι τοῦ "Αἰ-Γιώργη. Στὸ μαγοζὶ σταθήκανε, ἦσαν ἕνα δυὸ κρασιά, ῥήζανε μερικὲς ντουφεκιές, τοὺς ἀπαντήσανε κι ἀπὸ τὰ σπῖτια μὲ ντουφεκιές, γιὰ τὰ καλοροῖζικα, κ' ἔπειτα δρόμο γιὰ τὸ Μοναστήρι, μὲ τραγοῦδια καὶ μὲ ντουφεκιές, ἄλλοι καβὰλα σὲ μουλάρια, ἄλλοι σὲ ζωντόβολα κι ἄλλοι πεζοί. Ὁ γαμπρὸς δηλ. ἡ νύφη, οἱ γονιοὶ τοῦ γαμπροῦ, ὁ κουμπάρος κ' ἕνα δυὸ στενοὶ φίλοι. Κ' εἶχανε δρόμο καὶ δρόμο νὰ τραβήξουνε, μὰ ὦρα, μιάμισιν, πάνω στὸ βουνό, στὰ θεοσκοπέινα, ὅσο νὰ φτάσουνε στὸ Μοναστήρι.

Τὰ πεθερικά τῆς νύφης μοῦ θυμίσανε ἕνα ὁμορφο εἰδύλλιο πὺν τῶχο δηγηθεῖ κάπου ἄλλοτε, μὰ πὺν ἀξίζει νὰ τὸ δηγηθῶ σήμερα καὶ σὲ λόγον σου. Τὸ Μοναστήρι τοῦ "Αἰ-Γιώργη εἶναι πίσω μεριὰ τοῦ βουνοῦ, μισὴ ὥρα πάνω κάτω ἀφοῦ φτάσεις στὴν κορφὴ του, καὶ βρίσκεται, ρευσμασμένο σκεδόν, ἀνάμεσα σὲ πῆκα. Ἐχει καὶ μαρμαρένια βρύση μὲ νερὸ μπόλικο κι ὀλόδροσο, καὶ δὲν τοῦ λείπουν τὰ πλατάνια, οἱ βελανιδιές, τὰ ρεῖκια κι ὅ,τι ἄλλη ὁμορφιά ἔχει ὁ δάσος τοῦ χωριοῦ μου καὶ κάθε ἄλλος δάσος δῶ στὸ νησί. Βλέπεις καὶ τὰ κατόικια νὰ βόσκουνε στὰ διάσελα καὶ στίς κλεισούρες τοῦ ἀντικρινοῦ βουνοῦ, βλέπεις καὶ τὴ θάλασσα νὰ πλώνεται κατὰ τὸν πουνεντογάρμπη, ἀκούς καὶ τὰ κουνούντα τῶ μουλαριῶνε πὺν ἀνεβοκατεβαίνουν τὰ βουνὰ φορτωμένα ξύλα ἢ τερεκέδες μὲ ρετσίνα. Τὸ Μοναστήρι δὲν τὰ σκημίζουν τεμπελχανάδες καλογέροι, οὔτε κουλараδες γούμενοι· κἀκεῖται ἡ Ἀγάπη σ' αὐτό, κἀκεῖται ἀπὸ χρόνια, ἀπὸ σαράντα περίπου χρόνια, ἀπὸ τότε πὺν «διαλύθηκε ἡ Μονή» καὶ διασχίθηκαν οἱ καλογέροι, κἀκεῖται ἡ Ἀγάπη στὸ Μοναστήρι τοῦ "Αἰ-Γιώργη, καὶ τὸ μορφαίνει καὶ δημιουργεῖ δικὸ της κόσμο μὲ λεβεντιοῦς ἀτσολόχερους καὶ μὲ κοπέλλες λιγερές.

"Αμα σκορπιστήκανε οἱ τεμπελχανάδες δῶ καὶ σαράντα χρόνια πῆγε καὶ κἀθησε στὸ Μοναστήρι

μὲ τὴ μοναχοκόρη του κάποιος ποῦχε νοικιάσει τὰ πεδὺκα τοῦ Μοναστηριοῦ. Ζοῦσε κὲ δυὸ τρία χρόνια μοναχὸς του μέσα στὴ θεία μοναξιά (ἂ θυμηθεῖς ἐδῶ τὸν Πρόσπερο καὶ τὴ Μιράντα δὲ θὰ θυμώσει ὁ Σαῖξπηρος κ' ἔνοια σου), διὰ ἕνα πρωτὸ τοῦς ἔρχεται ἕνας νιὸς ζουγράφος νὰ ξεσηκώσει κάτι παλιές εἰκόνες πὺν βρισκόντουσαν ξεθωριασμένες ἀπὸ τὴν πολυκαιρία στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ Μοναστηριοῦ. Ἡ δουλιά θὰ βαστοῦσε κανένα μῆνα καὶ σὲ μεταξὺ ὁ ζουγράφος τῶφτιασε μὲ τὴν κόρη, τὴν πῆρε γυναῖκα του κι ἀπὸ τότε δὲ φύγανε ἀπὸ τὸ Μοναστήρι. Ἐκεῖ καθήσανε, σὲ μέρος πὺν πρωτοειδωθήκανε, κάμανε παιδιὰ, τοὺς πέθανε μάλιστα καὶ τὸ κοριτσάκι τους, καὶ τῶχονε θάψει σὲ ἀντικρινὸ ρημοκλήσι, κ' ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιὰ του τὸ πατρεύανε χτες βράδι καὶ περνούσανε χαρούμενοι ἀπὸ τὸ χωριό.

"Οταν πρωτανέβηκα δῶ κ' εἴκοσι χρόνια, παιδι ἀκόμα, στὸ Μοναστήρι καὶ μοῦ δηγήθηκε ὁ ζουγράφος τὴν ἱστορία του, παρόμοια ζωὴ διειρεῖνθη κ' ἐγώ. Καὶ τώρα πὺν ξαναβέβηκα στὸ Μοναστήρι, δῶ καὶ δεκαπέντε εἴκοσι μέρες, κάπως κουρασμένος ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ κάπως ἀηδιασμένος ἀπὸ τὴν κοινωνία κι ἀπὸ τοὺς καθεμερινὸς ἀγῶνες, κ' εἶδα τὴ ζουγράφαινα, γιὰ πιά, νὰν τὴν περιτριφυρίζουν τὰ γονάκια της ἀπὸ τὸ πρῶτο της παιδί, καὶ τὴν ἔβουλα καὶ μοῦ ξαναδηγήθηκε τὴν ἱστορία της, τάχα πὺς τὴν εἶχα ξεχάσει, καὶ μοῦ ξεμυστρεύτηκε πὺς τὰ τριανταπέντε χρόνια ἀντὶ νὰ χαμνήνουνε τὴν ἀγάπη τους τὴ δυναμόσανε πλεύτερο, φορμακωνότατε ἡ καρδιά μου πὺν τῶνερὸ μου τὸ παιδιάτικο δὲν μπόρεσα νὰν τὸ δῶ σαρκωμένο.

— Ἐδῶ πὺν ἀγοπηθήκαμε, ἐδῶ καὶ θὰ πεθάνουμε! μοῦπε ἡ γιὰ ζουγράφαινα χομογελόντας, διὰ τὴ ρώτησα ἂ δὲ βαρέθηκε τόσα χρόνια νὰ ζεῖ στὸ βουνό, μακριὰ ἀπ' τὸν κόσμο.

— Καὶ τὰ παιδιὰ σας μὰ μέρα δὲ θὰ ζητήσουνε νὰ κατεβοῦν κάτω στὴ χώρα;

— Ἀμα πεθάνουμε οἱ γέροι, μπορεῖ νὰ γίνει κι αὐτό!

Σώπασε λίγο σὰ νὰ συλλογίστηκε κάτι, κ' ἔπειτα εἶπε σιγαστενάζοντας:

— Ἀν ἀρκαπήθηκαν δῶ, ὅπως ἀγαπήθηκαν γὼ μὲ τὸ γέρο μου, γιὰ νὰ ἀρκαπήσουνε καὶ τὸ μέρος. Ἡ δική μας ἡ ζωὴ εἶναι σφιχτὰ συνεδεμένη μὲ τὸ Μοναστήρι!

Θ'.

Πευκοβοῦνι, 18 του Τριμηνη.

Μουρλαίνουμε πρωτὸ καὶ δειλινὸ νὰ χώνουμε στὰ

μονοπάτια τῶν ἀμπελιῶνε καὶ τοῦ δάσου ἢ νὰ παίρνω τὸ δρόμο τὸν κάπως πλατὺ πὺν ξέρω πὺς θὰν ταμώσω ἀθρώπους πὺν πηγαίνουν ἢ γυρίζουν ἀπὸ τὴ δουλιὰ. Ἐχει γλύκα ἀφάνταστη γιὰ μένα τὸ «καλημέρα» καὶ τὸ «καλησπέρα» πὺν μοῦ λέν ὅσοι μ' ἀντεμῶνουνε σὲ δρόμο, κ' ἔχω δεῖ ἀπειρες φορὲς στ' ἀμπέλια, στὰ χωράφια καὶ σὲ δάσο τὴν ἔξοχη εἰκόνα τοῦ Millet διὰ ὁ Παπα-Παρθένιος σημαίνει τὸν ἑσπερινό. "Οτα βλέπω τοὺς χωριάτες, μόλις ἀκούσουν τὴν καμπάνα, νάφινουν τὴ δουλιὰ τους, νὰ ξεσκουφώνονται καὶ νὰ σταματοποιοῦνται, θυμῶμαι τὴν εἰκόνα τοῦ Millet καὶ βγάζω τὸ καπέλλο μου. Καμιά φορὰ κάνω καὶ τὸ σταυρὸ μου, κ' οἱ χωριάτες πὺν μὲ βλέπουνε θὰ μὲ φαντάζονται γιὰ θεοφοβούμενο.

Μ' ἀρέσει στοὺς τέτοιους περίπατους νὰ κουβεντιάω μὲ τοὺς χωριάτες καὶ νὰ μιθαῖνω γίλια δυὸ πράματα τῆς ζωῆς καὶ τῆς δουλιὰς τους. Τὸ δειλινὸ μάλιστα πὺν γυρίζουν ἀπὸ τὴ δουλιὰ τους ἔχουνε περσότερη θρεξὴ γιὰ κουβέντα καὶ τότε κοιτάζω νὰ μπλέξω κανένα καὶ νὰν τὰ ποῦμε, μπαίνοντας στὸ χωριό.

Προχτὲς τὸ δειλινὸ πὺν γέριζα ἀπὸ τὰμπέλια εἶχα συντροφιά μου ἕνα ρετινῶ πὺν κατέβουε φορτωμένος τὰ σῦνεργά του, ἀπὸ τὸ βουνό.

— Τὶ δουλιὰ κάνεις; μὲ ρωτᾷ.

— Νά, γράφω.

— Καὶ τί γράφεις;

— Γράφω στίς φημερίδες.

— Καὶ τί γράφεις στίς φημερίδες;

Ἐδῶ τὰμπέξα. Τὶ νὰν τοῦ πῶ; Συλλογίστηκε κάμποσο καὶ θάρρεψε πὺς τὸ βρήκα.

— Νά, γράφω ὅ,τι γίνεται στὸ νησιῶ.

Μὲ κοίταξε μὲ θαυμασμό. Ἐπειτα χαμογέλασε σὰ νὰ μὴν πίστευε ὅ,τι τοῦ εἶπα, καὶ γιὰ νὰ μὲ πιάσει ἀν τὸν κοροϊδεῖω ἢ ὄχι, μὲ ρώτησε.

— Ἐρεῖς λοιπὸν τί γίνεται στὸν κόσμο;

— Τὸ ξέρω, βέβαια.

— Ἀφοῦ τὸ ξέρεις, τί γίνεται τούτη τὴν ὥρα στὰ Μέγαρα;

Κόκκαλο. Γιὰ νὰ ξεφύγω τὴν ἀπάντηση, τὸν ρωτῶ κ' ἐγώ:

— Πῆγες στὸ σκολειό;

— Πῆγα.

— Ἰσαμε ποιά τάξη;

— Τέλωσα τὸ Δημοτικόν.

— Κι ὁ δάσκαλός σου δὲ σ' ἔμαθε τί πάει νὰ πεῖ φημερίδα;

— Ὄχι.

— Ἀμ τότε τί σ' ἔμαθε;

— Τὰ ρήματα, τὸν Τριτὸν πόλεμο καί...

— Τὴν κακὴν τὸν μέρα!

— Καὶ τὴν ἀνάποδη! πρόσθεσε ὁ ρετινῶς καὶ γυρίσαμε τὴν κουβέντα στὰ ρετινῶνα.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ἀπὸ οἱ γυναῖκες, νάχαποῦνε, νάχαποῦνται, χωρὶς νὰ καταλάβουνε πάντα πὺς τὸ γλυκὸ τὸ αἶσθημά τους ἴσια ἴσια ὀνομάζεται: ἀγάπη. Ἐνα αἶσθημα μονάχα τῆς γέμιζε τὴν καρδιά, τὴ συνέπαιρνε καὶ τὴν ἔλιωνε, μὰ σκέψη μονάχα πὺς ἔχ! καὶ τί θεῖο, θεῖο πρᾶμα νὰ δῇ στὸν κόσμο, μὰ ψυχὴ πὺν νὰ πονῇ παντοτινὰ γιὰ σένα, μὰ ψυχὴ πὺν νὰ εἶσαι καὶ σὺ δική της, ὀλέδικη! Καὶ τότες, πὺς σὺ φαίνεται; Νά, πρέπει καὶ σὺ νὰ καταβιερωθῇς στὸ θέλημα, στὴν ἐφτυχία τῆς ψυχῆς ἐκείνης, τῆς ψυχῆς πὺν τὴν ἀγαπᾷς καὶ πὺς σ' ἀγαπᾷ. Πρέπει λοιπὸν καὶ ἡ Κατινούλα νὰ βαλῇ τὰ δυνατὰ της, πρέπει νὰ γειάνη.

Καὶ τὰγαθὸ τὸ κορίτσι, ὅσα τραγοῦδια χαρὰς μέσα της τραγουδοῦσαν, σὲ γράμματά της: τᾶ λέγε μὲ λόγια πολὺ ἀπλά, γιὰτὶ δὲν ἔμαθε τὴν τέχνη τοῦ λόγου, καὶ μόνο σὰν τὴ γινώριζες ἐμπαινε στὸ νόημα, ἐβγάζες τὴ σημασία πὺν εἶχε γιὰ τὴν Κατινούλα ἡ κἀθε λέξη. «Σὰς βεβαιώνω, ἀγαπητέ μου ἀφέντη, πὺς οἱ μέρες πὺν περῶ ἐδῶ εἶναι ἀπὸ τίς πιο χαρισμένες τῆς ζωῆς μου. Νοιώθω πὺς ἔχω δύναμη χωρὶς νὰ τὸ προσπαθῶ διόλου διόλου καὶ νομίζω πὺς θὰ γιαιτρεφῶ πὺς γλήγορα παρὰ πὺν τὸ θαρρῶνε οἱ γιατροὶ μου.» Ἀρχισε ταχτικὰ νὰ τοῦ

γράφη, ἀπὸ τὴν πὺν δὲν ἔρχε, ἀπὸ τίς ἔξη τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὴν βραδεῖα ἐκείνη πὺν τὴν ἀποχαιρέτησε ὁ Ἀντρέας καὶ πὺν φέγοντας, γιὰ νὰ μὴ βασανίζεται ἡ ἄδολη, τῆς εἰδινε χαρούμενο τὸ πρόσωπό του. «Ἐμοιάς σὰ νὰ εἶσαστε πολὺ φτυχισμένος καὶ φύγατε καὶ φκαριστήκατε καὶ μοῦ ἔκαμε μάλιστα καλὸ πὺς σὰς ἔβλεπα ἔτσι. Ἐμένα μ' ἀφήσανε μονάχη ὡς τώρα, ἐννιά, κι ἀγάγια γάγια παρηγορήθηκα βαζόντας μὲ τὸ νοῦ μου τὴν τόση σας καλοσύνη πὺν ἀπὸ χρόνια καὶ χρόνια δὲν ἔπαψε νὰ μοῦ φανερώνεται κάθε στιγμὴ. Ὁ κακομῆθω καλὰ καὶ ὅταν ξυπνήσω, ἐσεῖς θάχετε πιά φιλημένη ὅλη τὴν καλὴ φαμελιά πὺν καὶ γὼ γλήγορα θὰ τὴ φιλήσω.» Ἀπροσποίητα κι ἀθῶα, τὴν πέμτη, ἐφτά, τοῦ μολογοῦσε καὶ τὸν κατὰ τῆς τοῦ μισεμοῦ. «Λύπη μεγάλη μοῦ ἔφερε ὁ χωρισμός, μὰ δὲν ἔργησε νὰ περάσῃ. Ἀμέσως ἔκαμα θαρρῶς, κοιμήθηκα λαμπρὰ ὡς τίς ἐφτά παρὰ τέταρτο πὺν συλλογίστηκε πὺς φτάνετε στὸ Παρίσι καὶ ξύπνησα. Εἶμαι πολὺ πολὺ φτυχισμένη, μάλιστα σὰν καθοῦμαι μόνη μου ὥρες. Νά, τὸ βλέπετε πὺς θὰ γειάνω. Σὰς ἀγαπῶ καὶ θὰ εἶναι ἡ ἐφτυχία μου νὰ σὰς δουλέψω ἀκόμα καιρό, πολὺ καιρό.» Τὶς ὅχτώ, παρασκεδὴ, τοῦ μνηοῦσε ἀπορημένη τί ἔπαθε τὴν ψεσινὴ, ἐκεῖ πὺν δὲν τὸ

πρόσμενε. «Μοῦ φέρνουνε τὸν τελέγραφο σας· εἶμαι ὀλόχαρη. Νά, ὅσα μοῦ παραγγέλλετε θὰ τὰ κάμω. Τώρα νὰ σὰς πῶ. Φανταστῆτε τί μου συνέβηκε χτὲς τὸ βράδι. Κάθουμαι στὸ τραπέζακι μου γιὰ τὸ γέμα, τρώω μὲ ὄρεξη μεγάλη, μὰ γλύκα τὸ φαγί. Ἀξαφνὰ, τὴ στιγμὴ πὺν βάζω στὸ στόμα τὴν τελεφταία βούκκα τοῦ ψωμοῦ μου, νὰ σου ἡ Κατινούλα μας πὺν τὴν πιάνουνε τὰ κλάματα κ' οἱ λυγμοί, χωρὶς νὰν νὰ ξέρω τὸ λόγο. Βάσταξε μισὴ ὥρα, μὰ πολὺ καλὸ μοῦ ἔκαμε. Ποτέ μου δὲν ἔκλαψα τόσο. Ἀποκοιμήθηκα στίς δέκα καὶ σὰς βεβαιώνω πὺς κοιμήθηκα περίφημα. Σηκώθηκα στίς ἑντεκα τὸ πρωτὸ. Τὸ μεσημέρι ἐφαγὰ σὰν τὸ λύκο. Ἀγαπητέ μου ἀφέντη, μοῦ μιλεῖτε τόσο καλὰ στὰ γράμματά σας γιὰ τὸ σπῖτι, πὺν νομίζω πὺς εἶμαι καὶ γὼ μαζί σας. Σὰς λατρεύω κι ὅλους ὅλους σὰς ἐφκαριστῶ.» Τὶς ἐννιά, τὸ σάββατο, σὰ νὰ ξεσκορπιστήκανε ὀλότελα τὰ μᾶθρα τὰ συννεφάκια καὶ ἡ καρδιά στὸν τόπο της, τὸ κέφι ὡραῖο καὶ τὸ παιδί μας πρὸ θυμο. «Σήμερις εἶμαι ὅσο γίνεται φτυχισμένη ἀφοῦ διάβασα καὶ ξαναδιάβασα τὸ νόστιμο, τὸ μορφοῦ σας τὸ γράμμα. Νά, πρέπει νὰ εἶστε ὅλοι, ὅλοι σας παρηγορημένοι, ἐπειδὴ κ' εἶμαι πολὺ πολὺ καλὰ. Τὸ λοιπὸν, αἰτία καμιά δὲν ὑπάρχει νὰ κλαίω, ἀφοῦ εἶ-